



STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

Západonilská horečka v Evropě, vysoký výskyt případů v sezóně 2018 pokračuje - aktualizace k 21. září 2018

V Evropě k 20. září 2018 bylo na území EU hlášeno 1134 případů, v zemích sousedících s EU 370 případů. Celkem došlo k 115 úmrtím. Výskyt je stále vysoký, v minulém týdnu bylo hlášeno 186 nových případů. (Pro srovnání za celý rok 2017 bylo hlášeno 207 případů a 225 onemocnění za rok 2016). Byl zaznamenán přenos viru západonilské horečky v řadě nových oblastí, které nebyly postiženy v minulých letech. Současně veterináři hlásili 175 výskytů západonilské horečky u koní. V následujících podzimních měsících lze očekávat ještě další případy západonilské horečky a to jak v regionech již hlášeného přenosu, tak v oblastech, které dříve nebyly rizikové.

Charakteristika sezóny 2018

V porovnání s minulými lety je v letošní sezóně 2018 mnohem větší počet případů onemocnění západonilskou horečkou, navíc zvýšený výskyt začal o několik týdnů dříve než v předcházejících sezónách.

<https://ecdc.europa.eu/en/publications-data/west-nile-fever-europe-2018-human-and-equine-cases-updated-21-september>

Ohrožení nákazou jsou osoby pobývající v oblastech s výskytem západonilské horečky, riziko závažného průběhu onemocnění je zejména u starších lidí a osob s imunitní nedostatečností.

Oblasti v Evropě s hlášeným výskytem západonilské horečky jsou v sezóně od konce května do listopadu každý týden aktualizovány na webových stránkách ECDC.

<https://ecdc.europa.eu/en/west-nile-fever/surveillance-and-disease-data/disease-data-ecdc>

Onemocnění u lidí

K 20. září 2018 bylo hlášeno 1134 případů onemocnění západonilskou horečkou u osob s přenosem na území Evropské unie (EU): Itálie hlásila 453 případů, Řecko 224, Rumunsko 216, Maďarsko 167, Chorvatsko 36, Francie 16, Rakousko 15, Bulharsko 4 a Slovinsko 3 případy. V zemích sousedících s EU došlo k přenosu 370 humánních případů: v Srbsku bylo hlášeno 286 onemocnění, v Izraeli 81, v Kosovu 3.

<https://ecdc.europa.eu/en/publications-data/west-nile-fever-europe-2018-human-cases-updated-21-september>

V letošní sezóně byl hlášen jeden případ u českého občana importovaný z Řecka.

Celkem (k 20. září 2018) došlo k 115 úmrtím v souvislosti se západonilskou horečkou, v Itálii zaznamenali 35 smrtelných případů, Srbsko hlásilo 29 úmrtí, Rumunsko 25 fatálních případů, Řecko 24, Maďarsko 1 a Kosovo 1 úmrtí.

Onemocnění u koní

Během současné sezóny 2018 (k 20. září 2018) bylo zaznamenáno 175 výskytů onemocnění u koní: v Itálii 98, Maďarsku 63, Řecku 9, Francii 2, Rumunsku 2 a v Rakousku 1.

<https://ecdc.europa.eu/en/publications-data/west-nile-fever-europe-2018-equine-cases-updated-21-september>



Opatření proti nákaze západonilskou horečkou

OCHRANA PŘED POŠTÍPÁNÍM KOMÁRY:

- Občanům je doporučeno chránit se před poštípáním komáry. (Západonilskou horečku přenášejí komáři rodu *Culex*, kteří jsou aktivní od večera, přes noc do rána.) Doporučuje se používat repelenty v souladu s doporučením výrobce přípravku (účinné látky např. DEET, Picaridin, IR3535); bránit vniknutí komárů do místnosti - sítě v oknech a dveřích, repelenty, odpařovače; nosit vhodný oděv s dlouhými rukávy a nohavicemi).

<http://www.szu.cz/tema/prevence/ochrana-pred-postipanim-komary>

- Doporučuje se likvidovat komáry a potencionální líhniště komárů.

VČASNÁ DIAGNOSTIKA A HLÁŠENÍ:

- Lékaři by měli v rámci diferenciální diagnostiky zvažovat západonilskou horečku u svých pacientů, provést testy a vzhledem ke zkřížené reaktivitě u flavivirů je nutné potvrdit výsledek v Národní referenční laboratoři pro arboviry Zdravotního ústavu v Ostravě <https://www.zuova.cz/Home/Page/NRL-arboviry> a hlásit všechny případy epidemiologovi příslušné krajské hygienické stanice. Důležitá je včasná detekce případů.
- Surveillance západonilské horečky upravuje Vyhláška č. 473/2008 Sb. o systému epidemiologické bdělosti pro vybrané infekce v platném znění, příloha č. 15 http://www.szu.cz/uploads/sb103_10_1_novela.pdf

OPATŘENÍ PŘI DÁRCOVSTVÍ KRVE, KREVNÍCH DERIVÁTŮ, ORGÁNŮ, TKÁNÍ A BUNĚK:

- Opatření proti přenosu viru západonilské horečky (West Nile Virus - WNV) prostřednictvím dárcovství krve, krevních derivátů, orgánů, tkání a buněk jsou komplexní a jsou podložena legislativou. Dárcovství krve se odkládá u dárců o 28 dní po opuštění rizikové oblasti, pokud nebylo provedeno testování nukleové kyseliny viru s negativním výsledkem.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0110&from=en>

- Podle oblastí s dokumentovaným přenosem WNV jsou upravována doporučení týkající se vyřazování z odběru dárců, kteří navštívili oblasti s přenosem západonilské horečky. Oblasti v Evropě s hlášeným výskytem západonilské horečky jsou každý týden aktualizovány na webových stránkách ECDC. <https://ecdc.europa.eu/en/west-nile-fever/surveillance-and-disease-data/disease-data-ecdc>
- Společnost pro transfúzní lékařství České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně uvádí doporučení na webu <http://www.transfuznispolcnost.cz/index.php?page=novinky>
- V oblastech s přenosem WNV se postupuje podle doporučení uvedených v plánech připravenosti pro bezpečnost krve. Dárci orgánů, tkání a buněk žijící v postižených oblastech nebo se navracející z těchto oblastí musí být testováni na infekci WNV. Systematický sběr epidemiologických informací o infekci WNV u dárců krve a příjemců substancí lidského původu je důležitý, aby instituce na



národní úrovni mohly lépe zhodnotit riziko přenosu a dopad preventivních opatření na dostupnost substancí lidského původu.

MONITOROVÁNÍ SITUACE:

- Západonilská horečka se týká lidského zdraví a zdraví zvířat. Problematika mezioborová vyžadující komplexní přístup založený na principech "One Health". Je nezbytná mezirezortní spolupráce mezi orgány ochrany veřejného zdraví, veterinární správou, veterináři, klinickými odborníky, laboratorními specialisty, odborníky zabývajícími se komáry, vědeckými pracovníky atd. Jsou prováděny studie a průřezové přehledy s cílem zachytit či zmapovat výskyt viru západonilské horečky u komárů, ptáků a provádí se surveillance u koní a lidí.
- Všechny případy západonilské horečky u lidí a u koní je zapotřebí podrobně vyšetřovat a hlásit v souladu s platnými předpisy.
- V rizikových oblastech s výskytem a ověřeným přenosem západonilské horečky se zpřísnují opatření, zavádí se rozšířená a aktivní surveillance.

Některé odborné publikace k tématu West Nile viru v ČR:

- Rudolf I, Blažejová H, Šebesta O, Mendel J, Peško J, Betášová L, Straková P, Šikutová S, Hubálek Z. [West Nile virus \(lineage 2\) in mosquitoes in southern Moravia - awaiting the first autochthonous human cases](#). *Epidemiol Mikrobiol Imunol*. 2018 Spring;67(1):44-6. PMID: 30157657
- Hubálek Z, Kosina M, Rudolf I, Mendel J, Straková P, Tomešek M. [Mortality of Goshawks \(Accipiter gentilis\) Due to West Nile Virus Lineage 2](#). *Vector Borne Zoonotic Dis*. 2018 Jul 31. doi: 10.1089/vbz.2018.2289. [Epub ahead of print] PMID: 30063186
- Rudolf I, Betášová L, Blažejová H, Venclíková K, Straková P, Šebesta O, Mendel J, Bakonyi T, Schaffner F, Nowotny N, Hubálek Z. [West Nile virus in overwintering mosquitoes, central Europe](#). *Parasit Vectors*. 2017 Oct 2;10(1):452. doi: 10.1186/s13071-017-2399-7. PMID: 28969685
- Hubálek Z, Juricová Z, Straková P, Blažejová H, Betášová L, Rudolf I. [Serological Survey for West Nile Virus in Wild Artiodactyls, Southern Moravia \(Czech Republic\)](#). *Vector Borne Zoonotic Dis*. 2017 Sep;17(9):654-657. doi: 10.1089/vbz.2017.2109. Epub 2017 Jul 20. PMID: 28727516
- Vlčková J, Rupeš V, Horáková D, Kollárová H, Holý O. West Nile virus transmission risk in the Czech Republic. *Epidemiol Mikrobiol Imunol*. 2015 Jun;64(2):80-6. [Article in Czech] PMID:26099611
- Sedlák K, Zelená H, Křivda V, Šatrán P. Surveillance of West Nile fever in horses in the Czech Republic from 2011 to 2013. *Epidemiol Mikrobiol Imunol*. 2014 Nov;63(4):307-11. [Article in Czech] PMID: 25523225
- Rudolf I, Bakonyi T, Šebesta O, Mendel J, Peško J, Betášová L, Blažejová H, Venclíková K, Straková P, Nowotny N, Hubálek Z. West Nile virus lineage 2 isolated from *Culex modestus* mosquitoes in the Czech Republic, 2013: expansion of the European WNV endemic area to the North? *Euro Surveill*. 2014 Aug 7;19(31):2-5. PMID: 25138970



Zdroje:

Web European Centre for Disease Prevention and Control

- Weekly updates: 2018 West Nile fever transmission season. - 21. září 2018.
<https://www.ecdc.europa.eu/en/west-nile-fever/surveillance-and-disease-data/disease-data-ecdc>
- <https://ecdc.europa.eu/en/west-nile-fever>
- Rapid Risk Assessment - Early large increase in West Nile virus infection in the EU/EEA and EU neighbouring countries - 13 August 2018, Stockholm, ECDC, 2018
<https://ecdc.europa.eu/sites/portal/files/documents/west-nile-fever-rapid-risk-assessment%20-13-Aug-2018.pdf>

Web Státního zdravotního ústavu

- <http://www.szu.cz/tema/prevence/ochrana-pred-postipanim-komary>
- http://www.szu.cz/uploads/sb103_10_1_novela.pdf

Web Zdravotního ústavu v Ostravě

- <https://www.zuova.cz/Home/Page/NRL-arboviry>

Web Společnosti pro transfúzní lékařství České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně

- <http://www.transfuznispolecnost.cz/index.php?page=novinky>

EurLex Europa

- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0110&from=en>

ISIN (Informační systém infekčních nemocí)